

Jutlus Nõos P, 16.06.19 kell 11.00, Kolmainupüha

Lektsioonid: Js 6:1–8; Rm 11:33–36

Pihikõne: 1Ms 2:2

Jutlus: Jh 3:1–15

Laulud: 142 (1–4); 297 (1–2, 3); 321 (1–4); 138 (1–4)

Aga variseride hulgas oli inimene nimega Nikodeemos, üks juutide ülemaid. Ta tuli ühel ööl Jeesuse juurde ja ütles talle: „Rabi, me teame, et sa oled Jumala juurest tulnud Õpetaja, sest keegi ei suudaks teha neid tunnustähti, mida sina teed, kui temaga ei oleks Jumal.” Jeesus vastas talle: „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kes ei sünni ülalt, ei või näha Jumala riiki.” Nikodeemos ütles talle: „Kuidas saab inimene sündida, kui ta on vana? Ega ta saa ju minna tagasi oma ema üska ja teist korda sündida?” Jeesus vastas: „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kes ei sünni veest ja Vaimust, ei saa minna Jumala riiki. Lihast sündinu on liha, ja Vaimust sündinu on vaim. Ära imesta, et ma sulle ütlen: Te peate sündima ülalt! Tuul puhub, kuhu ta tahab, ja sa kuuled ta häält, kuid ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb. Niisamuti on kõigiga, kes on sündinud Vaimust.” Nikodeemos kostis: „Kuidas see on võimalik?” Jeesus vastas talle: „Sina oled Iisraeli õpetaja, ja ei tea seda? Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, meie räägime, mida teame, ja tunnistame, mida oleme näinud, ja ometi ei võta teie meie tunnustust vastu. Te ei usu mind juba siis, kui ma räägin maistest asjadest, kuidas te usuksite siis, kui ma teile räägiksin taevaseid asju?” Ja ometi ei ole keegi läinud üles taevasse peale Inimese Poja, kes on tulnud taevast alla. Ja nõnda nagu Mooses ülendas kõrbes vaskmao, nõnda peab ülendatama Inimese Poeg, et igatiühel, kes usub, oleks temas igavene elu.

Kord kurtis üks inimene, et ta ei saa uskuda Piiblis kirjutatut, sest juba 2000 aastat pole keegi näinud ühtegi tunnustähte, millest Piiblis palju kirjutatakse. Kuidas siis nii, arvas tema: Jeesuse ajal nägid inimesed tunnustähti, mida ta tegi ja hakkasid temasse uskuma. Kuidas aga peame meie uskuma kõiki neid tunnustusi, millest Piibel kõneleb, kui me ise pole näinud ühtegi tunnustähte? See kurtja oli aga usklik inimene, kes tundis Piiblit ja arvestas Jumala toimimisega maailmas.

Mulle tuli see lugu meelde, kui lugesin tänase jutluse aluseks olevat kirjakohta variser Nikodeemosest. Ka Nikodeemos tundis hästi Pühakirja ja uskus Jumalasse. Kuid erinevalt eelkõneldud inimesest, kes igatses usuks tunnustähti, oli Nikodeemos Jeesuse tunnustähti näinud. Ta ju ütles Jeesusele: „Rabi, me teame, et sa oled Jumala juurest tulnud Õpetaja, sest keegi ei suudaks teha neid tunnustähti, mida sina teed, kui temaga ei oleks Jumal.” Kas oli Nikodeemose ja teiste Jeesuse imetegusid näinute usk tugevam selle omast, kes imetegusid näinud pole?

Ei olnud. Ja nõrgem ka mitte. See usk polnud lihtsalt õigel alusel. Polnud õige usk, kui soovite.

Jeesus tahab meie kirjakohas Nikodeemosele ja kõigile teistele õpetada, et õigeks uskumiseks pole tarvis uskuda mitte Jeesuse tegusid, vaid Jeesust ennast. Tuleks isegi grammatiliselt öelda, et on tarvis uskuda Jeesusesse endasse, sest nii saab paremini rõhutada usaldust Jeesuse isiku vastu.

Kas Nikodeemos usaldas Jeesust? Mingi piirini jah. Ta ju tuli tema juurde öösel nõu küsima, kuna arvas Jeesuse olevat taevastes asjades kompetentne.

Ja ikkagi ei pea Jeesus sellist usaldust piisavaks. Tõeline usaldus seisneb ju selles, et me ei imetle inimese tegusid ega kuula tema nõuandeid, vaid meil on tema juures hea olla. Me saame oma südamele rahu üksnes tema juures olemisest, tema tajumisest oma viie meelega. See on tõepoolest intiimne suhe, mis mõne jaoks kõlab isegi ebamugavalt. See on justkui lapse suhe oma vanemaise. Usaldav laps klammerdub ju oma ema või isa külge mitte selleks, et mõnd tema tähtsat toimingut pealt vaadata või temalt midagi kuulda, vaid lihtsalt selleks, et tal on niimoodi hea olla. Ega Jeesus ilmaasjata too täiskasvanuile eeskujuks lapse usku, nt Mt 18:3: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki!”

Kuidas siis saada lapse sarnaseks, kes Jeesust piiritult usaldab? Seda Jeesus vanale Nikodeemosele seletabki: sa pead uuesti sündima! Nikodeemos ei saa kohe aru, kuidas saab vanast peast uuesti sündida ja Jeesus seletab: sa pead sündima veest ja vaimust!

Selles Jeesuse ütluses tuleb eriliselt rõhutada sõna „vaimust“, sest võib-olla oli Nikodeemos juba

Ristija Johannese poolt veega ristitudki. Kuid Vaimu tal veel polnud. Kuidas Vaimu kätte saada? Jeesus ütleb ju: „Tuul puhub, kuhu ta tahab, ja sa kuuled ta häält, kuid ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb.“ Vaimu on võimatu kätte saada teda taga ajades. See on sama nagu tuult väljal taga ajada. Ja Nikodeemos sai sellest hästi aru, sest ta küsib nüüd: „Kuidas see on võimalik?“ Kuidas on võimalik Vaimu, keda pole võimalik püüda, siiski kätte saada?

Jeesus ütleb nüüd Nikodeemosele veidi irooniliselt: „Sina oled Iisraeli õpetaja, ja ei tea seda?“ St kuidas saab teisi õpetada ja mitte teada niivõrd olulist asja nagu Vaimu kättesaamise kunst? Jeesus pilkab aga selle küsimusega mitte ainult Nikodeemost, vaid kõiki inimlikke õpetajaid, kes arvavad, et nad teavad midagi maailma salajastest asjadest. Teisi õpetada võib viimselt vaid see, kellel on Püha Vaim.

Aga Jeesus ei suhtu Nikodeemosesse üleolevalt, vaid selgitab talle, mida tal tuleb teha, et Vaimu saada. Ta meenutab Nikodeemosele kui VT suurepärasele tundjale seika 4Ms 21 peatükist, mida too pidi peast teadma: lugu vaskmaost.

Meenutagem meiegi seda lugu. Iisraeli rahvas oli Egiptusest lahkununa kõrberännakul. Loen 4Ms 21:4–9: „Hoori mäe juurest läksid nad ära Kõrkjamere teed mööda, et minna ümber Edomimaa; aga rahvas tüdines teekonnal. Ja rahvas rääkis vastu Jumalale ja Moosesele: „Miks olete meid toonud Egiptusest kõrbe surema? Sest ei ole leiba ega vett ja meie hing tülkab seda viletsat toitu.“ Siis Issand läkitas rahva sekka mürgiseid madusid ja need salvasid rahvast ning Iisraelis suri palju rahvast. Siis rahvas tuli Moosese juurde ja nad ütlesid: „Me tegime pattu, et rääkisime vastu Jumalale ja sinule. Palu Issandat, et ta võtaks meilt ära need maod!“ Ja Mooses palvetas rahva eest. Ja Issand ütles Moosesele: „Tee enesele madu ja pane see ridva otsa, siis jääb elama iga salvatu, kes seda vaatab!“ Ja Mooses tegi vaskmao ning pani selle ridva otsa. Kui siis madu oli salvanud kedagi, aga too vaatas vaskmadu, siis ta jäi elama.“

Ja Jeesus ütleb Nikodeemosele: „nõnda nagu Mooses ülendas kõrbes vaskmao, nõnda peab ülendatama Inimese Poeg, et igäihel, kes usub, oleks temas igavene elu.“ Selles vastuses on kaks poolt. Üks on see, et siin ennustab Jeesus oma ristisurma: nii nagu Mooses pani ridva otsa vaskmao, tuleb panna Jeesus ristipuule. Jumala Poeg peab ristil surema selleks, et piinavast ristist saaks tervendav vägi. Ja teine pool Jeesuse vastuses on see, et nii nagu maohammustusse surevad iisraellased said terveks vaskmadu vaadates, saavad oma pattudesse surevad inimesed terveks ristilöödud Jeesust vaadates.

See „vaatamine“ on aga sama, mis täielik usaldus, millest ennist rääkisin. Inimene, kes mõistab, et vaid rist on Jumala vägi, saabki kätte „tuule väljal“. St saab endale Püha Vaimu, sünnib Vaimust. Ja vaid Vaimust sündinu saab minna Jumala riiki.

Kuidas seda suurt saladust, mille Jeesus Nikodeemosele ja ka meile usaldas, kokku võtta? Võib-olla nii, et taevasse, igavesse ellu, kirkusse pääsemiseks ei piisa meie elus Jumala tegude tundmisest, Piibli lugemisest ega isegi mitte jumalikest tunnustähtedest. Selleks on tarvis usaldada risti, klammerduda kogu võimalikus siiruses selle külge, teha sellest oma elu alus. See ongi sakrament, mida nimetatakse ristimiseks.

Siis on võimalik, et Jumal halastab meie peale ja kingib meile sündimise Vaimust. Me saame Vaimu, kes meid kannab edasi, üle takistuste ja kuristike Jumala riigi poole.

Kas mitte eesti suurromaani „Tõde ja õigus“ ühe peategelase Andrese probleem polnudki selles, et ta tundis Piibli kaudu Jumala tegusid ja püüdis ka ise oma väsimatu tööga nende vääriline olla? Võib-olla püüdis ta sedakaudu oma talupoja kombel Jumala riiki maa peale tuua? Kuid ta ei osanud vaadata risti peale ja tuua selle alla oma raskused ja mured.

Täna me tähistame Kolmainupüha. Kolmainsuse mõiste võtab kogu selle Jeesuse poolt avaldatud saladuse kokku. Kui me tunneme Jumalat kui universumi Loojat, usaldame Tema ristilöödud ja ülestõusnud Poega Jeesust Kristust ning oleme saanud osa Püha Vaimu väest, siis on Kolmainu Jumal end meile ilmutanud. Selline Jumal viib meid igavesse ellu, kui me teda usaldame. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule!

Aamen.